

EEN WOORD

Siblotheek
MINDERBROEDERS
WEERT.

VAN

ALDE EN OPBEURING

TER

UITVAART

VAN

DEN ZEER-EEERWAARDEN PATER

JOANNES RUSCHEBLATT,

Priester der Sociëteit van Jesus,

DOOR

F. HEYNEN, S. J.

KERKELYK GOEDGEKEURD.

AMSTERDAM,

J. O. L. VAN LANGENHUYSEN,

1872.

HU

EEN WOORD

VAN

HULDE EN OPBEURING

TER

UITVAART

VAN

DEN ZEER-EERWAARDEN PATER

JOANNES RUSCHEBLATT,

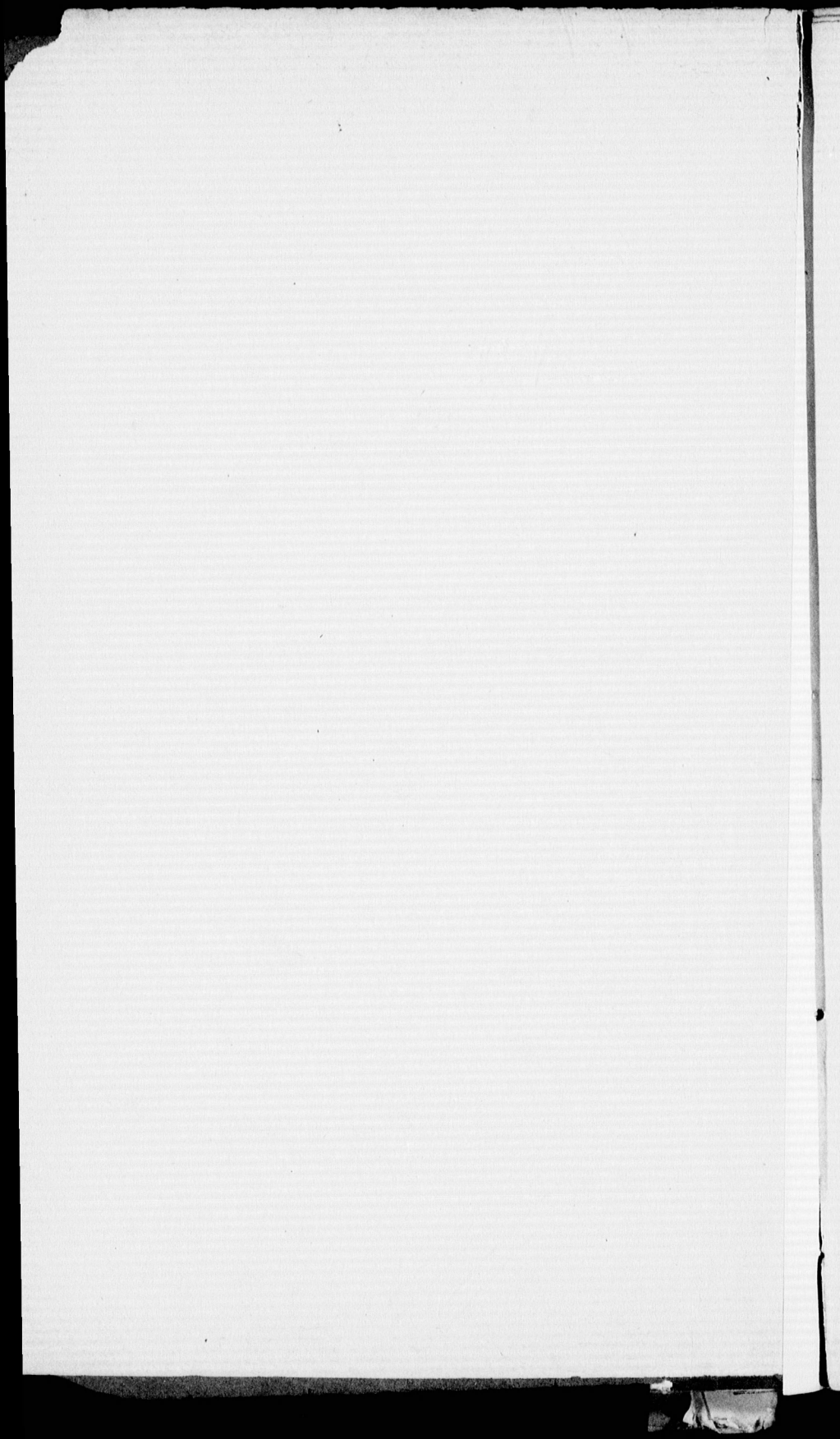
Priester der Sociëteit van Jesus,

DOOR

F. HEYNEN, S. J.

KERKELIJK GOEDGEKEURD.

AMSTERDAM,
C. L. VAN LANGENHUYSEN,
1872.

Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quae sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis: Qui condolere possit iis, qui ignorant et errant: quoniam et ipse circumdatus est infirmitate.

„Alle hoogepriester is uit de menschen genomen en voor de menschen gesteld in de dingen, die God betreffen, om gaven op te dragen en offers voor de zonden:

„Die medelijden kunne gevoelen met de onwetenden en dwalenden, omdat hij zelf met zwakheid is omkleed.” Hebr. V: 1.

ZEER EERWAARDE HEEREN, EERWAARDE BROEDERS,
BEMINDE CHRISTENEN.

Hetzij de Heer geve of neme, immer moet zijn naam worden gezegend.

Veel werd ons ontnomen door den dood van hem, wiens lijkbaar het middelpunt vormt dezer treurige plechtigheid. Rechtmatig is de droefenis die ons allen vervult; want wij betreuren het verlies of wel van een dierbaren bloedverwant, of van een uitstekenden mede-bekleeder der priesterlijke waardigheid, of van een teeder zorgenden zielbestuurder, of van een hartelijk geliefden en hooggeschatten medebroeder derzelfde Orde ¹⁾. Het verlies door ons allen in zijnen dood geleden, wettigt de tranen, die we plengen; en de Heer die onze harten heeft gevormd, Hij, die zelf eens weende bij het graf eens dierbaren vriends, bilijkt onze smart.

Doch werd ons veel ontnomen, ook veel was ons geschonken; en de dankbaarheid, die het goede van ons eischt, dat ons in

1) Het H. Misoffer werd opgedragen door den zeer eerwaarden Heer J. H. Ruscheblatt, deken en pastoor te Alkmaar, die daarbij werd geassisteerd door den zeer eerwaarden Heer H. J. H. Ruscheblatt, pastoor te Duivendrecht, gelijk eerstvermelde een neef des overledenen, en door twee paters der Sociëteit van Jesus. De zeer eerwaarde heeren J. A. van den Akker en J. H. Bekker, rektoren der algemeene hulpkerk op het Begijnhof en van het Aloysius-gesticht, woonden de uitvaart en de begrafenis bij als vertegenwoordigers der Vereenigen, wier mede-bestuurder de overledene was.

en door den overledene gewerd, is wel in staat eenigermate onze droefenis te verzachten.

Ik zal het niet beproeven u in eene toespraak, wier beperkte grenzen door de omstandigheden zijn aangewezen, den omvang te schetsen van hetgene gij verloren hebt, noch van al het goede, u door den overledene geworden.

Met één enkel woord wil ik u heenwijzen naar den onvergetelijke, die leeft en immer leven zal in uwe herinnering.

Immers er bestaat een woord, dat ons zijn optreden en werken, dat geheel zijne persoonlijkheid in haar weldadige verschijning onder u naar waarheid schetst, en zijn beeld als in een enkelen trek voor onzen geest volteekent.

Dat woord luidt: PRIESTER! — En inderdaad, Priester was hij in den vollen zin des woords.

Hoe veel lofs hij verdient, die dat ééne woord in de volheid zijner beteekenis zich kan toeëigenen, leert ons de Apostel Paulus in zijn verhevenen brief tot de Hebreëuwen, dien men niet ten onrechte den priesterlijken brief zou mogen heeten.

Met den diepen blik, hem eigen, dringt de groote Apostel door tot in het wezen des priesterschaps en spoort er de groote voorwaarden op, die alle priesterschap beheerschen, zoo wel het priesterschap der Oude als dat der Nieuwe Wet; hetzij men dit laatste beschouwe in den oneindig verheven Hoogepriester des Nieuwen Verbonds, in JESUS CHRISTUS, of in hen, die in meerdere of mindere mate deelnemen aan Zijne priesterlijke waardigheid en de priesterlijke bediening uitoefenen.

Het wezen des priesterschaps ontvouwend en de eischen, daardoor voor elken priester gesteld, schrijft de H. Paulus:

„Alle hoogepriester is uit de menschen genomen en voor de menschen gesteld in de dingen, die God betreffen, om gaven op te dragen en offers voor de zonden: die medelijden kunne gevoelen met de onwetenden en de dwalenden: omdat hij zelf met zwakheid is omkleed.”

Een man dus moet de Priester wezen naar het hart Gods, en een man naar het hart des volks. Hij moet, het voorbeeld des goddelijken Hoogepriesters volgend, zich bezig houden met de dingen des Hemelschen Vaders, Gods belangen behartigen, het heilig dienstwerk verrichten, God verheerlijken door offeranden

op te dragen en Hem verzoening aan te bieden: maar ook moet hij zich wijden aan de belangen der medemenschen, uit wier midden hij geroepen werd; broederlijken zin, liefdevolle toewijding moet hij betoonen aan allen, aan onwetenden en dwalenden.

In één woord de Priester zij een vurige minnaar Gods en een oprechte menschevriend.

Gelukkig hij, die dit heerlijk ideaal des priesters, ons door Paulus hand geschetst, ten volle in zich kon verwezenlijken.

In hoeverre de overledene hierin geslaagd zij, moogt gij zelven beoordeelen, nadat ik getracht zal hebben zijn priesterlijk optreden en werken aan de twee gestelde eischen te toetsen, en u te toonen, dat de overledene was:

- I. een waarachtige minnaar Gods;
- II. een oprechte menschevriend.

Moge deze toespraak onze smart over het geleden verlies rechtvaardigen, maar tevens ook haar leenigen en verzachten door de herinnering aan het veelvuldig goede ons in den overledene door God geschonken; en mogen wij worden opgewekt tot het ijverig bieden der hulpe, waartoe de dankbaarheid ons jegens den ontslapene verplicht.

I.

Is ieder Christen verplicht om liefde jegens God in zijn harte te dragen, en die liefde gestadig in zichzelf aan te kweken en haar in kracht te doen toenemen, veel meer behoort hij te blaken van haar goddelijk vuur, die bestemd is om anderen van liefde jegens God te ontvlammen.

Dat vuur, het vlamde met ongemeenen gloed in het hart van hem, wiens dood wij betreuren, reeds voordat hij geroepen werd om de trappen des altaars te betreden en Gode het onbevleete offer op te dragen.

Of was het niet eene blakende liefde tot God, tot JESUS CHRISTUS, die hem het edelmoedig besluit inboezemde om in de bloeiendste jaren zijner jeugd der wereld vaarwel te zeggen, en zich zonder voorbehoud Gode toe te wijden door het omhelzen van den religieuzen staat in de Orde zijner keuze?

Nauwelijks mocht hij de stem des Verlossers vernemen, die hem in stilte het: *Veni sequere me!* „Kom, volg mij!” toefluisterde, of zijn bereidvaardig en voor alles wat edel is zoo ontvlambaar gemoed gaf aanstonds gehoor aan de liefdevolle uitnoodiging des Heeren. Hij volgde de roepstem des Verlossers, verliet als negentienjarige jongeling vaderstad en bloedverwanten om zich den Heer ten offer te wijden.

Mocht hem de wereld eene blijde toekomst voorspellen, mochten zijne talenten hem achting en eere beloven, zijn edel gemoed zocht iets beters dan het geschapene, iets duurzamers, dan wat door den dood eenmaal kon worden ontrukkt, zijn hart streefde naar Hem, die eeuwig blijft en nimmer te leur stelt! Door den drievoudigen band der gelofte verbond hij zich met hart en ziel aan den Goddelijken Verlosser. Hij verkoos JESUS' kruis boven het zingenot, JESUS' armoede en verlatenheid boven de schatten, die de aarde hem kon voorspiegelen, JESUS' smaad en vernedering boven eer en voorrang.

Wie schetst ons den ijver, waarmede hij in den staat, door hem gekozen, zich toeleegde op den dienst des Heeren, hoe hij de zelfverloochening beoefende, zich dien geest trachtte eigen te maken, waarvan hij later in zoo hooge mate bezielde was, en die hem zoo heerlijk een werktuig deed zijn tot Gods eer en tot heil van velen? Wie schetst ons de moeitevolle inspanning, die hij jaren lang wijdde aan de oefening en vorming zijner talenten, welke hij door zijn onvermoeiden toeleg omsmeedde in het edel wapentuig, waarmede hij eenmaal zou optreden om den strijd des Heeren te strijden?

Ieder onzer, die het geluk had hem slechts een weinig van nabij te kennen, ontwaarde terstond dat de overledene een man was van edelmoedigen aard, van geestdriftvollen inborst; een man, die niets ten halve kon zijn, die geheel was wat hij was! Het kon bijgevolg niet anders, of hij moest met geheel zijn hart, met geheel zijne ziel blaken van liefde jegens de Orde, waarin hij zich ten innigste had verbonden aan JESUS CHRISTUS.

De jongeling, die eerst zich zelve Gode ten offer had gewijd in den religieusen staat, werd priester en betrad als offeraar het heilig altaar. Welk een edel voedsel, dat telken dage zich voortaan voor hem vernieuwen zou, ontving thans zijne liefde tot

God? De innige, de vertrouwelijke gemeenzaamheid met JESUS, waarin hij zich toen als een andere Joannes verheugen mocht, werd door het oog der menschen niet bespied. Engelen mochten haar bewonderen — op aarde was zij het geheim Gods en der jeugdige priester-ziel ¹⁾.

Maar toch weldra bleek het, welk een schat hij in het Eucharistisch Offer had gevonden. Want het dierbaar Altaargeheim was van nu af meer dan ooit het middelpunt zijns levens en de verwarmende vuurhaard zijner liefde. Zijne toenemende liefde jegens den Goddelijken Verlosser trad vooral aan het licht in bijzondere omstandigheden, die als bij verrassing zijne inwendige gezindheid tot openbaring uitlokten of dwongen. Wij zwijgen van den vurigen ijver, waarmede hij de godsvrucht jegens het Goddelijk Hart des Verlossers bevorderde en verspreidde, en van zoo vele andere middelen, die hij aangreep ter opwekking en verlevendiging der liefde jegens den verborgen Godmensch. Eene enkele instelling schijnt slechts eene nadere vermelding te behoeven.

Een der dierbaarste wenschen van den waardigen overledene ging in vervulling toen hier ter stede de „Vereeniging tot bevordering der vereering van het Allerheiligste Sacrament en tot versiering van arme kerken „werd opgericht en in deze kerk gevestigd. Nu mocht hij meer dan vroeger, JESUS' liefde prediken aan allen, die op bijzondere wijze Zijne woonstede liefhadden. Nu kon hij elke maand talrijke godvruch-

1) Ter verduidelijking van het voorgaande en het volgende teekenen we hier eenige bijzonderheden aan, wier herinnering of vermelding velen niet onwelkom wezen zal. Pater Joannes Ruscheblatt werd geboren den 5ⁿ December 1819 te Amsterdam, alwaar hij aan het stedelijk Gymnasium grootendeels zijne lagere studiën verrichte. Hij trad den 30ⁿ September 1838 te Tronchiennes in de Sociëteit van Jesus; besteedde de jaren 1840—48 aan het onderricht der Humaniora te Antwerpen en elders, en aan het beoefenen der philosophische en theologische wetenschappen, beurtelings te Namen en te Leuven. Hij werd den 21ⁿ September 1850 priester gewijd, en was dat jaar en het volgende den zecereerw. pater A. de Wit, thans pastoor der parochie van den H. Ignatius, behulpzaam bij de oprichting van het collegie te Sittard. Hij voltooide daarna zijne theologische studiën te Maastricht, gaf veelvuldige missiën, en verwijfde eenigen tijd te 's Hage, totdat hij den 8ⁿ Mei 1855 naar de St. Ignatius-Kerk (de Zaaier) werd gezonden, waar hij werkzaam bleef tot den 24ⁿ Februari 1859. Op dien datum werd hij aan het hoofd gesteld der kerk van den H. Francisus Xaverius (de Krijtberg), en spoedig daarna, namelijk den 1ⁿ September 1859 met de zorg voor de gevangenis (het Roode Dorp) belast. Zijn zegenrijke loopbaan werd eindelijk den 9ⁿ Augustus 1872 gesloten, en zijn stoffelijk overschot den 12ⁿ Augustus na de plechtige uitvaart ter St. Xaverius-kerke, op de R. K. begraafplaats de Liefde bijgezet.

tigen, wier schare gestadig aangroeide, verzamelen rondom het H. Tabernakel en hun de geheimen van den verborgen God ontvouwen en de liefde, die reeds gloeide in die harten, tot hooger gloed ontvlammen. De pogingen dier weldra bloeiende vereeniging om 's Heeren woonplaats van betamelijken luister en de altaren van passende sieraden te voorzien, mochten rekenen op zijne krachtige aanmoediging en onvermoeide ondersteuning.

Niet te vreden dat op ééne plaats den Verlosser in het Allerheiligst Sacrament met ongemeene vurigheid hulde werd gebracht, ijverde hij voor alle woonsteden des Heeren in deze stad. Hij spoorde hen, die hij maandelijks over de godsvrucht jegens het H. Altaargeheim onderhield, aan, om den troon des Verlossers te gaan bezoeken en Hem eere te brengen zoo dikwerf er in eenige kerk Hem bijzondere hulde werd bewezen. Het zichtbaar toenemen van het bezoek der kerken, waar aanbiddingsdagen werden gevierd, strekt tot bewijs—gelijk eene bevriende hand in het gevierde katholieke dagblad, hier verschijnend, nederschreef—voor het vruchtbaar slagen zijner pogingen.

Als zoon dezer stad moest hem bovenmate lief zijn de H. Stede, waar thans de mirakelen worden herdacht, door God, tot heil en verheffing van Amsterdam, in het dierbaar Altaargeheim weleer gewrocht. Hij mocht de voldoening genieten, dat het toenemend bezoek dier kerk, tijdens het feest van Mirakel in de laatste jaren, kon worden aangemerkt als een zegenrijk gevolg van zijnen ijver, en hij verblijdde zich in de stille overtuiging, dat de schitterende hulde eener overtalrijke algemeene Communie, den Goddelijken Verlosser ten vorigen jare op het feest van Mirakel bewezen, grootendeels moest worden gedankt aan een denkbeeld, bij hem het eerst ontstaan, en aan de pogingen door hem in het werk gesteld ¹⁾.

1) Vgl. *de Tijd*, 10 Augustus II. — In een beknopt overzicht van het bedrijvig leven des ontslapenen, dat de hand verraadt eens meesters in de kunst om klaar, keurig en kort met weinige woorden veel te zeggen, lezen we daar het volgende: „Wij zeggen niet te veel, als wij getuigen dat door zijn magtigen invloed de kerken van Amsterdam, zoo dikwijls er aanbiddingsdagen werden gevierd een groot getal aanbidders voor hare altaren zagen nederknielen. Zijne liefde tot dat H. Geheim, de bron van al zijnen ijver, sprak zich vooral luide uit bij het jaarfeest van het A. H. Sacrament van Mirakel; maar dan ook kon men in al zijne woorden en daden den echt katholieken Amsterdamer erkennen, die trotsch is op zijne geboortestad, omdat God haar met vele en uitmuntende mirakelen heeft bevoorregt.”

Hij, die zóó het dierbaarst geheim van den Godsdienst, hij, die zóó JESUS CHRISTUS in het H. Altaargeheim liefhad, hij moest wel brandende zijn van liefde jegens God; hij moet terecht een waarachtige minnaar Gods worden geheeten. Maar ook aan dien goddelijken vuurhaard der liefde, daar leerde hij en daaraan ontleende hij zijne liefde tot den evenmensch.

Priester van den verborgen God onzer altaren, betrad hij het heilig altaar om er de goddelijke Geheimen te vieren, maar daalde hij ook, van goddelijke zegeningen vervuld, van het altaar neder onder de menschen, om heil en zegening onder hen te verspreiden. Met andere woorden: als Priester was hij een waarachtige minnaar Gods en tevens een oprechte menschen-vriend.

II.

Waar liefde tot God in het harte woont, daar is ook liefde tot den evenmensch. Want wie God lief heeft, zal God beminnen in zijne schepselen, zal de schepselen, die vatbaar zijn voor liefde jegens hunnen Schepper, liefhebben. God zal hij beminnen in de schepselen, de schepselen om God. Die liefde moet dus ook in hooge mate het hart des Priesters bezielen.

Bevreemdend echter mag het schijnen, dat de Apostel Paulus de liefde tot den evenmensch, die in het priesterlijk hart moet zetelen, met eene uitdrukking kenmerkt, die onvolledig, die eenzijdig schijnt. Hoe toch noemt hij den priester onder het opzicht der naastenliefde? Als een „qui condolere possit”, een man, die medelijden gevoelen kan.

Dan wel verre van zich aan eenzijdigheid schuldig te maken, wijst de Apostel juist met dit woord op het eigenaardige, het kenmerkende van de priesterlijke naastenliefde. Want indien de mensch afwijkt van God en bijgevolg van zijn eigen heil, of indien hij zich niet zoo innig aan God vasthecht, en niet zoo

„Ten vorigen jare, toen wij met blijdschap mogten vermelden, dat bij het feest van Mirakel, duizenden bij duizenden deelnamen aan eene algemeene Communie voor Z. H. den Paus, waartoe zij door de geheele geestelijkheid der hoofdstad waren opgewekt, verbood de bescheidenheid ons den naam te noemen van hem, die daartoe den eersten stoot gegeven had, nu worde hij vermeld — *die* man was pater Ruschelblatt.”

spoedig in de deugd en in de volmaaktheid vordert als hij zou kunnen en moeten, waaraan is het veelal, bijna immer te wijten? Aan onwetendheid en dwaling. En wie is nu de persoon, door God aangewezen, om die beletselen, welke den mensch van God in meerdere of mindere mate verwijderen, uit den weg te ruimen? De Priester. Want de priester staat tusschen God en het volk; hij is de tusschenpersoon, de middelaar tusschen God en de menschen; hij moet van de eene zijde God verzoenen met zijne smeekingen en offeranden, en van de andere zijde het hart des volks bekeeren, door het terug te brengen tot betere inzichten. Zijne naastenliefde moet derhalve bij uitstek eene medelijdende en medegevoelende liefde zijn. Hij zij dus een man, „die medelijden kunne gevoelen met hen, die onwetend zijn en dwalen”, *qui condolere possit iis qui ignorant et errant*.

In hoe hooge mate was nu die kenmerkende, die ware priestertelijke naastenliefde den ontslapene eigen?

Ter beantwoording dezer vraag zou ik de verschillende uitdrukkingen moeten verzamelen en herhalen, waarin gij zelven het verlies hebt uitgesproken, dat door elk uwer op eene bijzondere wijze in den onvergetelijke wordt betreurd. De oprechte dreefenis, aan den dag gelegd en luide verklaard door personen van alle rangen der maatschappij, zegt het ons dat de ontslapene wist deel te nemen in aller leed, troost en hulp te putten uit zijn rijk gemoed voor allen, dat hij alles voor allen wist te zijn.

Of bezat hij geen troost voor hen, die vaak benijd worden door kortzichtigen, wier oog niet henen dringt door den bedriegelijken sluier, waarachter soms grooter smarte schuilt dan er in de schamele woning des bedelaars gevonden wordt? Namem ooit de armen te vergeefs hunne toevlucht tot hem, die inderdaad hun schatbewaarder bleek te zijn? Werd hij ooit te vergeefs aan de sponde eens zieken geroepen, en liet hij iets onbeproefd om zijne smarten te verzachten?

Was het vooral niet zijn genot, zijne uitspanning, om met zijne medelijdende liefde deel te nemen in het harde lot, door de ongelukkigen geleden, die hunne misdrijven moeten boeten met het verlies hunner vrijheid? Hoe menige ziel werd door hem in den kerker aan de kluisters der zonde ontrukkt; hoe menig zondaar,

die een slaaf was der vuigste driften, herwon door zijn liefdevolle zorg in de gevangenis de vrijheid der kinderen Gods? De liefde deed hem de gevangenen beschouwen als zijne lievelingen; de medelijdende liefde, die den minnende aan den beminde gelijk doet zijn, liet hem in zekeren zin geen verschil meer ontwaren tusschen gevangenen en vrijen. Machtig waren dan ook de overwinningen, door zijne liefde behaald, heerlijk de uitwerkselen, door haar voortgebracht! De liefde laat zich niet nabootsen; maar waar zij zich in werkelijkheid vertoont, daar zegeviert ze. Waar zij onmiskenbaar blijkt, is geen hart tegen haren invloed bestand. Er is eene stem, waaraan de meest verharde moeielijk weerstaat, en waarvoor hij ten leste bijna altijd bezwijkt: het is de stem die gaat uit het hart tot het hart! Wilt gij weten wat zijne liefde in den kerker vermocht? Deze ééne opmerking melde het u: zij die buiten de maatschappij waren gesloten, als harer onwaardig, zij wier ongebreidelde hartstochten eene strenge be- teugeling eischten, zij waren niet bestand tegen de overmach- tige liefde, hun door dezen waardigen priester betoond; bij de treurige tijding, dat de dood hun dezen vriend, dezen weldoener en vader had ontrukkt, zijn zij verteederd geworden — — de ge- vangenen, zij hebben geweend.

Wie wij ook mogen zijn, wij hebben allen in meerdere of mindere mate medelijden noodig, omdat wij allen in meerdere of mindere mate misdoen; en hetzij wij verder afwijken of minder verre, hetzij wij God verlaten door zware overtredingen of ons van Hem verwijderen door geringere zonden, of ook hetzij we slechts door onvolmaaktheden eenig beletsel stellen tegen onze steeds in- niger vereeniging met God, meest altijd moet het geweten wor- den aan de onwetendheid en dwaling, waaraan we ons schuldig maken, bijna immer geschiedt het, dewijl wij ons in meerdere of mindere mate eene plaats kiezen onder de dwalenden en on- wetenden. Maar immer ook is het de priester, die ons moet onderrichten en van de dwaling bevrijden; en steeds zal het de kracht der liefde wezen, die zijne onderrichtende en terechtwij- zende, zijne opwekkende en vermanende woorden moet bezielen.

Hoe toonde de ontslapene ook hier wederom, dat hij een man was, die een echt priesterlijk gemoed, een liefdevol hart bezat! Waarin toch lag het geheim zijner aangrijpende welsprekendheid?

Was het de heldere inzage der waarheid, die lichtvol schitterde voor zijn begaafden geest? Waren het de edele vormen, waarin hij zijne gedachten kleepte? Was het de levendige en bevallige voordracht, waarmede hij zijn gehoor boeide? Was het zijne kennis van het menschelijk hart, of eene rijpe ondervinding, die gezag leende aan zijne vermaningen en lessen? Neen! Ofschoon dit alles in geen geringe mate hem eigen was, niet daarin lag zijne eigenlijke kracht. Zijn warm gemoed, zijn vurig minnend hart was de welbron, waaruit zijn redenaars-kracht ontsprong.

Eene diepgevoelde en levendige overtuiging van Gods oneindige beminnesswaardigheid, en tevens het diepe gevoel van den ellendigen toestand, waarin de mensch zich werpt, die God verlaat of zich van God verwijdert, bezielde zijne woorden en deden ze den weg tot de harten vinden. Zijn warm gemoed, zijn krachtig en vurig minnend hart bewaarde den gouden sleutel, waarmede hij de harten zijner hoorders voor zich wist te ontsluiten. Hij beminde, hij gevoelde, en daarom wist hij te treffen en te verteederen, te roeren en meê te slepen; daarom wist hij zich klein te maken met de kleinen, zwak met de zwakken, alles te worden voor allen, om aan allen CHRISTUS te kunnen prediken, en allen voor CHRISTUS te winnen.

Ijverig en onvermoeid heeft de waardige priester, zichzelf niet sparend, het woord Gods verkondigd. Wij waren er meermalen getuigen van, hoe bereidvaardig hij elders, waar het verlangd werd, onder de afmattendste omstandigheden den kansel betrad, hoe hij herhaakelijk op twee plaatsen gedurende denzelfden vasten-tijd de lijdensmeditatiën hield; hoe hij, na zich hier te hebben vermoeid, met de meeste welwillendheid de geestelijke oefeningen gaf in menig collegie, waar de Nederlandsche jeugd godsdienstige en wetenschappelijke opleiding geniet.

Al zwoegde hij rusteloos, toch vermocht hij niet zooveel als zijn mateloze ijver verlangde. Daarom trachtte hij zich als te vermenigvuldigen en greep hij de middelen aan, waarmede hij de voortreffelijke instellingen en vereenigingen, die hier ter stede bloeien, tot zijne bondgenooten kon maken bij zijn onvermoeid streven naar steeds krachtiger en ruimer bevordering van des naasten heil. Van daar zijne warme belangstelling en bijzondere

genegenheid jegens de armenscholen; van daar de bezielende invloed en het opwekkend voorbeeld door hem gewijd aan de uitmuntende Vereeniging tot Weldadigheid van den Allerheiligsten Verlosser en de Heeren-Vereeniging, wier medebestuurder hij was.

Eindelijk oefende hij zijne liefde tot den evenmensch door zijn gemakkelijken en aangenamen omgang, waarmede hij de deugd beminnelijk maakte en menig vooroordeel tegen den katholieken Godsdienst bij de andersdenkenden, met wie hij in aanraking kwam, verwijderde. Veilig mag dus van hem worden getuigd, dat hij de veelvuldige talenten, hem door God geschonken, alle heeft dienstbaar gemaakt aan zijne oprechte priesterlijke naastenliefde. Had hij vijf talenten ontvangen, hij heeft ze in waarheid niet begraven, maar er ijverig mede gewoekerd.

Een uitstekend PRIESTER, een waarachtige minnaar Gods en een oprechte menschenvriend, gij zult het met mij instemmen, is alzoo heengegaan uit ons midden.

Te zwak waren de trekken, wij gevoelen het, waarmede wij beproefden het beeld van den onvergetelijken te schetsen. Uwe herinnering heeft echter aangevuld, wat aan onze schets ontbroken heeft.

Zullen we ons nu aan overmatige droefenis overgeven, zullen we klagen, dewijl hij in het midden zijner zegenrijke loopbaan van ons werd weggerukt? Zullen wij den dierbare de ruste missgunnen, die hem geschonken werd eerder dan hij die verlangde; het heerlijk loon, dat hem toekomt voor den niet overlangen, maar volijverigen arbeid?

Neen! gelijk het Christenen betaamt, buigen wij onze hoofden voor Gods raadsbesluiten, en in de dankbaarheid des harten voor het overvloedig goede, ons door God in hem geschonken, zeggen wij met volkomen onderwerping aan Gods heiligen wil: „De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen; gelijk het den Heer heeft behaagd, alzoo is het geschied; gezegend zij de naam des Heeren.”¹⁾

1) Job, 1: 21.

De herinnering aan den ontslapene, blijve bij ons in zegening, en onze dankbaarheid volge hem in het graf — neen verder, zij volge hem in de eeuwigheid; maar eene dankbaarheid die zich toone in daden. Hoe lichtelijk toch kan het geschieden, dat Gods oneindig heilige blik nog een enkele smet ontwaart in de edele ziel zijns priesters!

Schoon toch zijn de voeten van hen, die den vrede boodschappen, maar die voeten wandelen in het stof; schitterend is het gewaad, dat den priester tooit, maar zijn boord raakt de aarde; volheerlijk is de kroon, door den getrouwen dienaar des heiligdoms verdiend, maar volkomen vrij van alle smet moet wezen, wat voor eeuwig tot sieraad verstrekken zal.

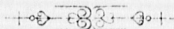
Voor God te leven was de hartstocht, die dezen priester heeft bezielde; voor den evenmensch te arbeiden, was zijn gestadige toeleg; doch wie is er, die nimmer in het minste afweek, noch ter rechter, noch ter linker zijde? Is elk priester niet, hoe voortreffelijk ook, volgens het woord des Apostels „uit de menschen genomen en met zwakheid omkleed?” *ex hominibus assumptus.... quoniam et ipse circumdatus est infirmitate?*

Welaan dan, betoont uwe dankbaarheid jegens den overledene door uwe gebeden. Het oogenblik is daar, dat zijn stoffelijk overschot zal worden heengevoerd naar de laatste rustplaats, langs de straten der stad, die het toneel waren zijns ijvers. Vergezeld den treurigen stoet, althans in den geest, en betaalt de schatting der wederliefde jegens hem, die u heeft liefgehad.

Mij dunkt hij zelf noodigt u daartoe uit met de woorden, door den grooten Apostel neergeschreven op het einde van den schoonen brief, die ons de leidende gedachten voor deze toespraak heeft geschonken: *Orate pro nobis, confidimus enim, quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes conversari. Amplius autem deprecor vos hoc facere, quo celerius restituar vobis*¹⁾. „Bidt voor mij; want ik vertrouw een goed geweten te bezitten en in alle dingen naar behooren te willen wandelen. Ik smeek u dringend, doet het des te meer, opdat ik te spoediger aan u worde

1) Hebr. XIII: 18.

weêrgegeven." — Bidt voor mij, roept eveneens de overledene u allen toe, bidt en smeekt voor mij, die de overtuiging medeneme van niets tegen u, alles voor u te hebben gedaan: opdat ik des te spoediger en des te overvloediger de uwe zij in den Hemel, die op aarde naast God aan u heb toebehoord. In het rijk der glorie, door uwe gebeden voor mij ontsloten, zal ik blijven arbeiden aan de taak, mij weleer aangewezen; dáár wil ik de uwe zijn, meer nog dan ik het op aarde was, en zal niet rusten, tot dat gij eenmaal allen met mij Gode voor eeuwig toebehoort. Amen.

IMPRIMATUR.

Amstelodami,
31 Augusti 1872.

J. A. VAN DEN AKKER,
Lib. Cens.
